

Česká meteorologická společnost

Informační VĚSTNÍK

Číslo 2/2015

prosinec 2015

Vážení členové a příznivci České meteorologické společnosti,

Podobně jako se objevily „stížnosti“ na tento způsob léta při výskytu extrémních minim i přízemních mraziků na některých místech ČR koncem června letošního roku, dovolil bych si parafrázovat známý výrok klasika i nyní, tedy „Tento způsob zimy (eventuálně vánoc) zdá se mi poněkud nešťastným ...“ Skutečně, teploty těchto dnů (a vlastně spíše týdnů, či snad i měsíců?) evidentně vybočují z dlouhodobých průměrů a ani předpověď do konce roku nedává žádnou naději na nějakou změnu, natož „bílé“ Vánoce. V kontextu zprávy WMO k počasí roku 2015 o vysoké pravděpodobnosti dosažení nejteplejšího roku zaznamenaného v historii a možného dosažení hranice 1°C nad preindustriálním průměrem globální teploty by to už takovým překvapením být nemuselo a zřejmě si budeme muset zvykat na trochu jiný typický průběh Vánoc a asi nejen jich. Místo lyží v centrech na Šumavě chystají kola a koloběžky, právě se dovídám z televizních zpráv. Inu, s tím již asi moc nena-děláme ...

Tato situace je dobrým můstkem ke zmínce o jednání a výsledcích COP21 v Paříži. Jisté zamyšlení nad informacemi a výsledky přinášíme uvnitř tohoto vydání Věstníku. Osobně se mi líbil bonmot amerického prezidenta B. Obamy o generaci lidstva, která jako první skutečně na vlastní kůži zažívá projevy klimatické změny a která jako možná poslední může s klimatickou změnou něco udělat. Zalíbil se i jiným, včetně některých politiků či komentátorů, alespoň ve zprávách jsem od nich připomínku slyšel několikrát. Méně mě přesvědčil ve svém projevu premiér B. Sobotka o ambicióznosti našich plánovaných opatření proti klimatické změně.

Tím se dostáváme k tradičnímu bodu činnosti ČMeS a našeho Věstníku, tedy výročnímu semináři, který pro rok 2016 svým tématem z problematiky klimatické změny vychází. Seminář v letošním roce byl dle mého názoru i podle dalších ohlasů velmi úspěšný, byť jeho užší zaměření mělo jisté důsledky, pokud jde o počet účastníků. Nicméně ale tak všichni účastníci byli více na tématu přímo zainteresováni, a proto pozornost věnovaná jednotlivým příspěvkům i diskusi byla vysoká a inspirativní. Doufáme, že toto se přeneso i do výročního semináře v roce 2016, jehož téma bude Klimatická změna v ČR: projevy, důsledky, adaptace. Za tímto názvem se předpokládá širší záběr jak témat, tak i účastníků, ale společný jmenovatel by mohl udržet jejich intenzivnější zájem a zapojení. K vyššímu počtu účastníků jistě přispívá i atraktivní lokalita, to samozřejmě lze očekávat od jižní Moravy, kde se brněnská pobočka uvolila především z iniciativy M. Doleželové náš výroční seminář v roce 2016 uspořádat.

Pozornost věnujeme i dalším vnitřním aktivitám. Pokračujeme v úpravách Stanov, jak nám ukládá nový Občanský zákoník. Na valném shromáždění v průběhu výročního semináře jsme odhlasovali změnu názvu společnosti, ale jde pouze o kosmetickou úpravu. Jednali jsme i o některých dalších technicko-organizačních bodech, samozřejmě řeč byla, a to nejen na valném shromáždění, ale i v průběhu další komunikace hlavního výboru a na jeho poslední schůzi, o webu ČMeS. Trochu podrobnější informace najdete uvnitř Věstníku.

Mezi tradiční součásti informací ve Věstníku patří rubrika z EMS. Vedle zmínky o průběhu EMS&ECAM 2015 najdete i informace o nadcházejícím EMS&ECAC 2016 či o setkání IFMS při AMS 2016. Pozornosti našich členů, alespoň těch, kteří mají vztah k fotografii, zvláště pak meteorologických jevů či oblaků, by neměla uniknout informace o soutěži EMS Europhotometeo'2016.

Vážené kolegyně, vážení kolegové, dovolte mi na závěr vrátit se k onomu bonmotu amerického prezidenta B. Obamy. Jakkoli jsme si jako odborníci vědomi, že i přirozená variabilita klimatu může být velká a podílet se na tom „nešťastném“ průběhu posledních zim, extrémním suchu (zvláště letošního roku) a podobných „hříčkách přírody“, asi jsme opravdu svědky systematické změny, která zřejmě bude dříve nebo později vyžadovat nějakou akci. V rámci naší odbornosti máme velmi blízko, ne-li dokonce nejbliže k tomu, abychom se účinně podíleli na poznání a interpretaci procesů, které za těmito změnami stojí, a abychom se tak aktivně účastnili příslušných akcí, neboť v rámci vědecké společnosti jistě nepochybujeme o tom, že jedině odborně fundované a podložené postupy povedou k cíli s vynaložením adekvátních prostředků. Nejsem si jist, zda u nás vždy panuje ochota poslouchat odborné názory a řídit se jimi, ale stále doufám, že tváří v tvář výzvě klimatické změny se tato vůle dostaví. Rovněž doufám, že tomu alespoň trochu napomůže i obnovení Národního klimatického programu, ve kterém je i Česká meteorologická společnost slyšet.

Tomáš Halenka

Informace o výročním semináři ČMeS

Ve dnech 21. až 23. září 2015 se uskutečnil výroční seminář České meteorologické společnosti s názvem Atmosférická chemie a její interakce s procesy v atmosféře, organizovaný ve spolupráci s Českým hydrometeorologickým ústavem, Katedrou fyziky atmosféry MFF UK a Ústavem fyziky atmosféry AV ČR, v.v.i. v rodinném penzionu Mostař na Žermanické přehradě. Na seminář se přihlásilo 56 účastníků.

Příspěvky byly zaměřené na oblasti čistoty a kvality ovzduší, zvláště pak na informace o analýzách složení atmosféry a

jejich příměsí v závislosti na místě a čase, chemických procesech, které složení atmosféry ovlivňují, i meteorologických podmínkách těchto procesů, a to jak v krátkodobém, tak i dlouhodobém měřítku. Byly předneseny příspěvky zabývající se chemismem srážek a různými vlivy aerosolů. Stranou nezůstaly informace o emisních poměrech, a to nejen běžných polutantů, ale mj. i skleníkových plynů, informace o scénářích jejich produkce či strategii jejich redukci. Několik příspěvků bylo o modelování chemických procesů a přenosu znečištění v atmosféře, i s možným vlivem na počasí a klima. Pozornost byla věnována rovněž předpovědi kvality ovzduší a nepříznivých rozptylových podmínek, inverzí apod., důsledkům na zdraví obyvatelstva či ekosystémy, eventuálně i legislativě v oblasti ochrany ovzduší.

Na seminář bylo přihlášeno 21 příspěvků a 1 poster. Všechny přihlášené příspěvky byly autory předneseny (uvádíme v předneseném pořadí). Abstrakty příspěvků jsou obsaženy ve vydaném sborníku (ČMeS, 2015), příspěvky ze semináře jsou ve formátu pdf uloženy na webových stránkách ČMeS:

- Tomáš Halenka: Atmosférická chemie – od znečištění ovzduší přes ozonovou díru k změně klimatu
- Marie Doleželová: Ozón v atmosféře – blahodárny i škodlivý
- Kateřina Komínková, Pavel Sedlák, Alice Dvorská: Atmosférická stanice Křešín u Pacova – vybavení a typické zdrojové oblasti koncentrací CO₂ naměřených na 250 m vysokém stožáru
- Martina Čampulová, Kateřina Komínková, Alice Dvorská, Vlastimil Hanuš: Metoda pro validaci koncentrace přízemního ozónu kontinuálně měřené na atmosférické stanici Křešín u Pacova
- Pavel Sedlák, Kateřina Komínková, Martina Čampulová, Alice Dvorská: Data z atmosférické a ekosystémové stanice Křešín u Pacova využitelná při studiu chemických procesů v atmosféře
- Martin Beck, Eva Krtková: Využití EU ETS dat v reportingu emisí skleníkových plynů
- Jan Macoun: Sledování a hodnocení kvality ovzduší v ČR (ČHMÚ)
- Anna Synková, Blanka Krejčí: Sledování počtu částic v Ostravě
- Martin Jurek: Sledování prašnosti v městském prostředí pomocí čítače prachových částic v Olomouci
- Gražyna Knozová, Robert Skeřil: Vliv meteorologických podmínek na koncentrace PM_{2,5} v Brně (2004–2014)
- Lucie Kubelová, Petr Vodička, Otakar Mareš, Jaroslav Schwarz, Vladimír Ždímal: Porovnání letního a zimního aerosolu naměřeného s vysokým časovým rozlišením v Praze-Suchdole
- Helena Plachá, Miroslav Bitter, Alexander Schladitz: Závěry projektu „Ultrajemný prach a zdraví v zemském okrese Erzgebirgskreis a v Ústeckém kraji“
- Marie Doleželová: Ekonomické nástroje ochrany ovzduší
- Jan Melichar, Milan Ščasný, Vojtěch Máca, Lukáš Rečka: Studie vlivu prolomení těžebních limitů na životní prostředí

a lidské zdraví: aplikace analýzy drah dopadů na kvantifikaci externích nákladů

- Robert Skeřil, Štěpán Rychlík, Gražyna Knozová: Ignis Brunensis
- Pavel Jůza: Rozptylové podmínky a měření ventilačního indexu
- Ondřej Vlček: Předpovědi kvality ovzduší na ČHMÚ
- Iva Hůnová, Petra Stoklasová, Pavel Kurfürst, Ondřej Vlček, Jana Schovánková, Vojtěch Stráník: Atmosférická depozice dusíku v lesích ČR
- Josef Keder: Statistická předpověď znečištění ovzduší, návrh a testy metody
- Tomáš Halenka, Peter Huszár, Michal Belda: Vliv městského klimatu na kvalitu ovzduší
- Peter Huszár, Tomáš Halenka, Michal Belda: Vliv emisí z měst ve střední Evropě na atmosférickou chemii a klima

Jako již tradičně byly vyhodnoceny tři nejlepší příspěvky, na základě hlasování účastníků semináře. V těžké konkurenci s 18 hlasy zvítězil příspěvek Ignis Brunensis autorů Robert Skeřil, Štěpán Rychlík a Gražyna Knozová z brněnské pobočky ČHMÚ. Na druhém místě se s 12 hlasy umístil příspěvek Závěry projektu „Ultrajemný prach a zdraví v zemském okrese Erzgebirgskreis a v Ústeckém kraji“ autorů Helena Plachá, Miroslav Bitter a Alexander Schladitz (ČHMÚ, pobočka Ústí nad Labem a z Německa) a na třetím místě s 11 hlasy příspěvek Sledování prašnosti v městském prostředí pomocí čítače prachových částic v Olomouci autora Martina Jurka z Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci.

Počasí účastníkům semináře přálo po celou dobu jeho konání. Někteří dokonce využili 19,5 °C teplé vody a vykoupani se v Žermanické přehradě, která má aktuálně silný podstav.

Z nabídky čtyř tematických exkurzí se uskutečnily tři. Největší zájem, 23 účastníků, byl o exkurzi ve společnosti ArcelorMittal Ostrava a.s. Exkurze firemním autobusem do areálu AMO se zaměřila především na nové ekologické investice s prohlídkou vybraných zařízení. 11 účastníků zaměřilo na hráz a do hráze vodního díla Žermanice. Průvodcem byl hrázný přehrady pan Vojtěch Popieluch. 9 účastníků navštívilo Vysokopecní okruh s nástavbou a vyhlídkovou věží BOLT TOWER v Dolní oblasti Vítkovic. Několik účastníků využilo pěkného počasí k vlastnímu programu.

Literatura:

Atmosférická chemie a její interakce s procesy v atmosféře. Praha: ČHMÚ. 2015. 1. vyd. ISBN 978-80-87577-55-4.

Pavel Lipina

Výroční seminář v roce 2016

Po prvních diskusích o tématu příštího výročního semináře, které se uskutečnily v rámci Valného shromáždění i v průběhu výročního semináře u Žermanické přehrady v září, a pozitivním vývoji, pokud jde o jeho pořadatele, jsme pracovali s tématem zvýšeného výskytu extrémů, jejich dopadů, adaptací a mitigací původně vzneseném. S ohledem na jistý posun názorů na problém klimatické změny a jejich důsled-

ků v souvislosti s COP21 v Paříži a rozvoj s tím spojených aktivit jsme tedy příslušné téma zahrnuli do tohoto kontextu, až vznikl konečný návrh ústředního tématu Klimatická změna v ČR: projevy, důsledky, adaptace. Takto postavené téma rozhodně není pouze pro úzce orientované klimatology, v rámci již zmíněných extrémů dává zcela jistě prostor např. i pro synoptickou analýzu podmínek těchto extrémů a jejich eventuálního vývoje, samozřejmě pro hydrologické důsledky apod. Vedle toho může otevřít také prostor pro další prezentace externích spoluprací a jejich aplikací v rámci adaptačních opatření v nejrůznějších sektorech.

Pokud jde o místo, mezi oblastí s výraznými riziky důsledků klimatické změny, např. jako je výskyt extrémního sucha, patří jistě jižní Morava, kde jsme navíc s naším výročním seminářem již dost let nebyli. Nicméně pobočka Brno se k této možnosti postavila čelem a zvláště M. Doleželová rozvinula značnou aktivitu a pracuje na výběru vhodného místa, kde nejen odborná náplň, ale i společenská stránka semináře uspokojí představy účastníků. Předpokládaný termín je 21.–23. září 2016, ale s ohledem na ubytovací možnosti se ještě může mírně posunout v rámci týdne.

Tomáš Halenka

Na okraj COP21 v Paříži

První polovina prosince roku 2015 patřila celosvětové akci v Paříži, ke které se upínaly zraky i naděje odborné veřejnosti, státníků či politických reprezentací, velkých korporací či firem, různých nevládních organizací a snad i celé civilizace. Jednalo se o COP21, tedy Conference of Parties, která je pravidelnou platformou Rámcové úmluvy o změně klimatu OSN (UN FCCC). Možná jste sami viděli, slyšeli či četli v reportážích, jak významná to byla akce a jak důležité a převratné výsledky přinesla. Trochu chápu euforii přímých účastníků, když se nakonec po jistě dramatickém vyjednávání dospělo k závěrečnému textu. Nechci se postavit na stranu těch, kteří, jak jsme se také hned mohli dozvídat, výsledky kritizovali, osobně považují za úspěch to, že v takovém počtu zemí (195) bylo dosaženo obecné dohody o klimatické změně a nutnosti přijmout opatření k jejímu zmírnění napříč celým světem, s ohledem na individuální potřeby a možnosti jednotlivých států a s vzájemnou pomocí států na různém stupni ekonomického vývoje. Nechci tady příliš rozebírat detaily, ale redukční závazky v zásadě zůstaly v poloze dobrovolnosti, stejně jako přispívání do finančního fondu na pomoc méně rozvinutým zemím. Nezbyvá než doufat, že veřejně vyslovené sliby se stanou realitou příštích let, ale až teprve historie ukáže, zda se skutečně jednalo o první přelomový krok na cestě k nápravě negativních vlivů člověka na klimatický systém. Jenom bych připomněl Kjótský protokol z r. 1997, kvůli jehož závěrečné fázi do roku 2020 se v posledních letech, např. na COP15 r. 2009 v Kodani, a nakonec i k letošní COP21 v Paříži, tak usilovně jednalo a pracovalo na nové dohodě. Kjótský protokol sice nakonec neratifikovali všichni velcí hráči emitující skleníkové plyny, ale přece jen v roce 2005 začal platit a obsahoval konkrétní redukční závazky zúčastněných států.

Hodně diskusí se točilo kolem omezení klimatické změny s cílem udržet oteplování pod hranici 2°C, která byla akcep-

tována právě již v Kodani jako hranice, při které se ještě civilizace může dostupnými prostředky s touto změnou vyrovnat a adaptovat se na nové podmínky. To je samozřejmě vždy otázka dostupných technologií a prostředků, takže asi těžko lze tuto mez určit s větší přesností, zaokrouhlená hodnota 2°C je ale vhodná pro jasné poselství a proklamace politiků. Zároveň ta hranice má ale jistě i význam předběžné opatrnosti, kdy můžeme očekávat či doufat, že klimatický systém zůstane v mezích více méně lineárního chování, bez výskytu nějakých náhlých nevratných změn a přechodů do jiných stavů v důsledku zpětných vazeb, jako jsou změny v oceánické cirkulaci, dramatické tání ledovců, rozsáhlejší rozmrznutí permafrostu s uvolněním velkého množství metanu apod. Hodnotu 1,5°C, která se v diskusích v Paříži objevila, považují spíše za iracionální. Již teď jsme na hodnotě téměř, nebo pokud se vyplní předpověď zprávy WMO zmíněná v úvodní části, právě 1°C a s ohledem na pokračování antropogenní klimatické změny v důsledku dlouhodobého setrvání skleníkových plynů v atmosféře i po úplném ukončení jejich emisí, což asi tak rychle nepůjde, těch pár dalších desetín je jistě nezvratných. Popravdě řečeno, ani udržení teplotní změny pod 2°C se nezdá příliš pravděpodobné, což není jenom můj názor, s podobnými pochybnostmi se setkáváme v diskusích i u řady odborníků v zahraničí.

K tomu jako argument považují za velmi vhodnou novou interpretaci výsledků IPCC AR5, zvláště rozpracovanou v Synthesis Report, obr. SPM 5b), která dává do souvislosti celkové antropogenní emise vyprodukované od preindustriálního období a odpovídající teplotní změny v rámci tohoto století podle souboru modelů CMIP5. To lze s ohledem právě na dlouhodobé setrvání skleníkových plynů v atmosféře dobře chápat. Samozřejmě za předpokladu, že modelové projekce akceptujeme, upřímně řečeno ale nemáme nic lepšího. Odtud je vidět, že teplotní hranici 2°C do konce století odpovídá celkový úhrn emisí kolem 3000 Gt CO₂, což znamená nějakých 1250 Gt CO₂, které nad současný celkový úhrn asi 1750 Gt ještě k dosažení této hranice člověk může do atmosféry vypustit. Při zhruba 50 Gt eqCO₂ současně celkové roční emise skleníkových plynů je této hranice dosaženo během příštích přibližně 25 let. S ohledem na to, že dosud celkové roční emise výrazně rostly, je otázka, jestli i předpoklad o jejich udržení na současných hladinách je reálný, zvláště s ohledem na požadavky rozvoje řady v současné době prudce se rozvíjejících států. To svědčí o velké naléhavosti řešení problému, i když to samozřejmě neznamená, že i to oteplení bude tak rychlé, v tom jde stále v důsledku setrvačnosti klimatického systému o změnu v rámci století.

Scénář 25 let konstantních emisí a potom jejich náhlé ukončení je samozřejmě jasnou fikcí. Jistě se nabízí jiný velmi jednoduchý, evidentně trochu realističtější scénář, a to lineárního poklesu celkových emisí. Pak zřejmě, při zachování hranice „povoleného“ celkového množství emisí 1250 Gt, je k dispozici 50 let pro úplné odstranění všech emisí, tedy používání tzv. carbon neutral, nebo někdy zero-carbon technologií. Ve svém důsledku to znamená redukcí o 20% celkových současných emisí za dekádu. Pokud se domníváte, že ani 50 let nemusí stačit, pak by samozřejmě při zachování onoho limitu počáteční pokles měl být dokonce

rychlejší. Představy, že ještě nějakých pár let emise porostou, což je asi reálné, prostor ještě více zužují. V tomto světle se mi závazek zredukovat emise skleníkových plynů v ČR o 40% proti stavu 1990 do roku 2030, který byl obsažen v projevu našeho premiéra na COP21, nezdá tak ambiciózní, jak o tom pan premiér mluvil. Zároveň totiž uvedl, že jsme již od r. 1990 do současnosti zredukovali tyto emise o 34%, tedy chystaná změna vlastně představuje 6 procentních bodů, tedy 4 na dekádu. I po přepočtení na současné emise se dostávám k výsledku 6% redukce na dekádu, což mi ve srovnání s hodnotou 20% skutečně jako ambiciózní cíl nepřipadá. Jistě, můžeme argumentovat, že naše redukce již proběhly v předstihu, ale většinou asi pamatujeme, že jejich podstatná část byla spíše na vrub propadu ekonomiky v devadesátých letech, zániku či likvidace některých odvětví odpoč., než zaváděním nových technologií.

Tomáš Halenka

Stanovy, web a další informace z výboru

Dále pracujeme na přizpůsobení Stanov naší Společnosti požadavkům nového Občanského zákoníku. Ti, kdo se zúčastnili valného shromáždění, které jsme uspořádali tradičně v rámci výročního semináře, vědí, že byla přijata jednomyslně změna názvu společnosti. Nejedná se o nic dramatického, vlastní název zůstal stejný, ale místo zkratky o.s. jako občanské sdružení budeme nadále dle Občanského zákoníku zapsaným spolkem, tedy z.s. Na dalších úpravách se pracuje, byla projednána mj. jedna organizační změna, a to způsob přijímání nových členů. Vzhledem k tomu, že nechceme komplikovat strukturu Společnosti zakládáním tzv. pobočných spolků pro současné jednotlivé pobočky, jeví se logičtější v rámci jedné společnosti (spolku) přijímat nové členy na centrální úrovni. To se jeví nejjednodušší svěřit hlavnímu výboru, který to může dělat s nejmenším prodlením, navíc je to běžné i u jiných společností v rámci Rady vědeckých společností. Dalším důležitým vnitřním bodem jsou i webové stránky Společnosti, kde je již možné zaznamenat jistou zvýšenou aktivitu a nové informace, za což patří dík především P. Lipinovi a S. Kliegrové. V řešení je i návrh grafického prezentačního stylu, který by mohl být aplikován nejen na webových stránkách, ale i v dalších produktech a informačních materiálech či výstupech.

Stanislava Kliegrová, Tomáš Halenka

Z činnosti poboček v 2. pololetí 2015

Přednášky pobočky ČMeS v Hradci Králové:

22. 10. 2015 PaedDr. Josef Novák: 40 let měření na soukromé meteorologické stanici Hrušová očima amatérského meteorologa

15. 12. 2015 Mgr. Jan Komárek, Ing. Kateřina Valentová (ČHMÚ): Inovace státní imisní sítě 2015

Přednášky pobočky ČMeS v Praze:

29. 09. 2015 Mgr. Michal Žák, Ph.D. (KFA MFF UK, ČHMÚ), Bc. Hana Škáchová (ČHMÚ): Extrémní léto 2015 v Česku

13. 10. 2015 RNDr. Petr Zacharov, Ph.D., RNDr. Vojtěch Bližňák, Ph.D. (ÚFA): 110 let observatoře Milešovka

27. 10. 2015 Ing. Jan Melichar, Ph.D., Mgr. Milan Ščasný, Ph.D., JUDr. Vojtěch Máca, Ph.D., Mgr. Lukáš Rečka (COŽP UK): Studie vlivu prolomení těžebních limitů na životní prostředí a lidské zdraví: aplikace analýzy drah dopadů na kvantifikaci externích nákladů

10. 11. 2015 Mgr. Lukáš Pop, Ph.D. (ÚFA AV ČR): Mapa extrémního větru v České republice

24. 11. 2015 RNDr. Martin Setvák, CSc. (ČHMÚ): Noční pohledy na Zemi přístrojem Day/Night Band družice Suomi-NPP: světla měst, polární záře, airglow

8. 12. 2015 RNDr. Josef Keder, CSc. (ČHMÚ): Revitalizace měřicího komplexu Observatoře Tušimice a první získané výsledky (s přednáškou byla spojena schůze pražské pobočky)

Přednášky a akce pobočky ČMeS v Ostravě:

5. 10. 2015 Darina Klichová: Všechny vůně Austrálie

23. 11. 2015 Ing. Pavel Lipina: Světové, evropské a české rekordy a extrémy počasí a podnebí

30. 11. 2015 Mgr. Robert Skeřil, Ph.D., Mgr. Štěpán Rychlík, Ph.D., Dr. Mgr. Gražyna Knozová: Ignis Brunensis („znečištění“ ovzduší v Brně v průběhu přehlídky ohňostroju“)

3. – 6. 9. 2015 Podzimní výlet (exkurze) na Šumavu, do západních a jižních Čech. Návštěva meteorologických stanic ČHMÚ v této oblasti a stanic pana Vojvodíka a Rolčíka a jejich aktivity v rámci Šumava.eu

30. 12. 2015 Tradiční předsilvestrovské setkání členů, příznivců a rodinných příslušníků ostravské pobočky ČMeS (Rožnov, 12. ročník)

Dle informací z poboček sestavil Tomáš Halenka

Opustil nás někdejší člen dr. Háza

Dne 23. července 2015, v den svých 94. narozenin, zemřel RNDr. Ladislav Háza. Byl jedním z prvních poválečných absolventů meteorologie a klimatologie u prof. Hanzlíka na tehdejší Přírodovědecké fakultě UK v Praze. Věnoval se především otázkám synoptické a letecké meteorologie a aerologii. Při svém zaměstnání v Ústřední pilotní škole ve Vrchlabí prováděl ve spodních vrstvách troposféry sondážní lety s meteorografem, aby zpřesnil v těchto vrstvách aerologická měření profesionálních stanic. Sledoval především podmínky vzniku a vývoje konvekce nad složitým orografickým terénem. Podstatnou mírou upřesnil v závislosti na synoptické situaci krátkodobou předpověď konvekce. Výsledky těchto měření a předpovědi ihned publikoval v každodenním vysílání ze studia Ústřední letecké školy ve Vrchlabí.

Významná práce dr. Házy spočívala také ve výchově meteorologů - amatérů v kurzech pořádaných leteckou školou, kde přednášel problematiku podmínek vzniku a předpovědi konvekce.

Dr. Háza byl vynikajícím pilotem sportovních letadel a vchoval desítky pilotů - plachtařů. Ve své době byl držitelem

několika národních rekordů, nejvýznamnější bylo dosažení výšky přes 8500 m v kumulonimbu. Svými experimentálními lety v oblasti Krkonoš a Ještědu se podílel na výzkumu závětrného vlnění, kdy teorie takového proudění byla v samotných počátcích. Po odlétání plného leteckého důchodu přešel dr. Háza do Českých Budějovic, kde působil jako učitel na katedře fyziky Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity

V osobě RNDr. Ladislava Házy odešel vynikající odborník v otázkách letecké meteorologie především v problematice krátkodobé předpovědi konvekce a také výborný pilot a nezapomenutelný přítel.

Mojmír Prokop

EMS 2015 a 2016

V roce 2015 se uskutečnilo již 15. Výroční setkání EMS, hostitelem byla Bulharská meteorologická společnost a konalo se ve dnech 7. až 11. září 2015 v Sofii, spolu s 12. Evropskou konferencí o aplikacích v meteorologii. Ústřední téma akce bylo High impact weather and hydrological hazards: from observation to impact mitigation. Na akci bylo registrováno 497 účastníků, tedy výrazně méně než r. 2014 v Praze, ale dle ohlasů lze rovněž mluvit o úspěšné události v historii akcí EMS. Jak ukazují statistické údaje, z České republiky bylo přítomno na této konferenci 17 účastníků. Podrobnější informace o programu lze nalézt na adrese <http://www.ems2015.eu/>, kde je také možno vedle záznamu z významných plenárních momentů akce (zahájení, úvodní přednášky, Silver Medal přednáška, Big Debate apod.) dostat se i k některým prezentacím, které byly poskytnuty autorů.

Jedna akce skončila, ale již dávno je v přípravách další ročník. Ten se odehraje ve dnech 12-16. září 2016 v italském Terstu, v rekonstruovaném kongresovém centru z původní odbavovací přístavní haly v centru města v těsné blízkosti hlavního náměstí Piazza Unita d'Italia. Bude to již 16. Výroční setkání EMS spolu s 11. konferencí aplikované klimatologie, hlavní téma je Where atmosphere, sea and land meet: bridging between sciences, applications and stakeholders, vedle standardního programu se očekává i jisté zapojení věd a aplikací věnovaných mořím a oceánům. Uzávěrka návrhů sekcí již proběhla, v lednu dojde k závěrečnému vyladění tak, aby počátkem února bylo zpřístupněno zaslání příspěvků. Předpokládaná lhůta je do 21. dubna 2016. Více informací průběžně na adrese <http://www.ems2016.eu/>.

Tomáš Halenka

Soutěž EMS Europhotometeo'2016

Další snad zajímavou informací pro členy naší Společnosti by mohlo být vyhlášení dalšího ročníku fotografické soutěže EMS Europhotometeo'2016. Jedná se již o tradiční akci, zaslání snímků do soutěže bude otevřeno v období 1. až 22. ledna 2016 s vyhlášením výsledků do 31. března 2016. Více informací včetně propozic soutěže najdete na adrese <http://www.emetsoc.org/awards/europhotometeo/>.

Tomáš Halenka

Další setkání IFMS

Začátkem roku 2016, konkrétně 13-14. ledna, se v rámci Výročního setkání AMS v New Orleans uskuteční IFMS Global Meeting Four. Jak jsme již naše členy informovali dříve, IFMS je mezinárodní fórum meteorologických společností, jehož cílem je podporovat komunikaci a výměnu zkušeností, myšlenek, nápadů a zdrojů mezi více než 60 meteorologickými společnostmi existujícími ve světě. Jak název napovídá, jedná se o již čtvrté setkání, které v původně plánovaném dvouletém cyklu mělo být uspořádáno po posledním konaném v Readingu při EMS 2013 koncem května r. 2015 v argentinském Mar del Plata v rámci rotace kontinentů, ale vzhledem k hospodářské situaci země pořadatelé akci odřekli. Na situaci reagovala Kanadská meteorologická společnost, která přišla s návrhem a podporou uspořádat zasedání IFMS stejně jako se uskutečnila příprava celého Fóra i jeho první zasedání, tedy při Výročním setkání AMS. Podrobnější přehled a další informace můžete nalézt na adrese <http://www.ifms.org/ifms/>. Naše Společnost je členem, s výjimkou druhého zasedání, které se konalo v Číně (pořádáno mimo vhodnou odbornou akci, které bych se mohl účastnit) jsem se za ČMeS všech aktivit účastnil. Pokud jde o čtvrté zasedání, finanční podmínky mi v současné situaci nedovolují se na AMS registrovat a zúčastnit se tak i přidruženého zasedání IFMS, bohužel se mi nepodařilo ani nalézt nikoho z ČMeS, kdo by se na AMS 2016 chystal a mohl eventuálně naši Společnost reprezentovat.

Tomáš Halenka

Organizační záležitosti z ČMeS

Žádáme členy ČMeS o včasnou úhradu členských příspěvků na rok 2016 a to nejpozději do **30. června 2016**. Členský příspěvek uhradte nejlépe bankovním převodem na účet ČMeS číslo: **1922595359/0800**. Pro identifikaci Vaší platby prosím uveďte Vaše členské číslo jako variabilní symbol platby nebo Vaše celé jméno do zprávy pro příjemce. Připomínáme, že základní výše členského příspěvku v roce 2015 zůstává na 300 Kč. Nevýdělečně činní členové ČMeS v důchodu, na rodičovské dovolené nebo studenti mají příspěvek snížený na 100 Kč.

Žádáme členy ČMeS, aby při změně bydliště či zaměstnání informovali o nových kontaktních údajích níže uvedené zástupce poboček společnosti. Rádi bychom rovněž požádali všechny členy společnosti o aktualizaci jejich e-mail adres a svolení k jejich přidání do e-mail konference ČMeS. Smyslem tohoto opatření je zajistit lepší informovanost členů o dění ve společnosti. Děkujeme za pochopení.

pobočka Brno: Mgr. Petr Štěpánek, Ph.D. (tel. 541421033, e-mail: petr.stepanek@chmi.cz)

pobočka Hradec Králové: Mgr. Stanislava Kliegrová, Ph.D. (tel. 495705024, e-mail: stanislava.kliegrova@chmi.cz)

pobočka Ostrava: Ing. Pavel Lipina (tel. 596900219, e-mail: lipina@chmi.cz)

pobočka Praha: doc. RNDr. Tomáš Halenka CSc. (tel. 221912514, e-mail: tomas.halenka@mff.cuni.cz) nebo Mgr. Petr Skalák (tel. 244032255, e-mail: skalak@chmi.cz)

* PF 2016 * PF 2016 * PF 2016 * PF 2016 * PF 2016 *

*Výbor České meteorologické společnosti
přeje členům a příznivcům Společnosti
příjemné a nerušené prožití vánočních svátků
a vše nejlepší do roku 2016.*

* PF 2016 * PF 2016 * PF 2016 * PF 2016 * PF 2016 *